

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Хмельницький національний університет
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
WSHIU: University of Trade and Services (Poland)
Інститут міжкультурних і регіональних досліджень
Копенгагенського університету (Данія)
Варшавський економічний університет SGH (Польща)
Університет Антверпена (Бельгія)
Сумський національний аграрний університет
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Національний університет «Львівська політехніка»
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
Український державний університет науки і технологій
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Державний біотехнологічний університет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Сумський державний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Державний університет «Житомирська політехніка»
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

РЕВОЛЮЦІЯ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ: ЯК МАРКЕТИНГ І МЕНЕДЖМЕНТ СТВОРЮЮТЬ МАЙБУТНЄ

Тези доповідей:

II Міжнародної науково-практичної інтернет- конференції

(23-24 жовтня 2025 року)

**Хмельницький
ХНУ
2025**

*Рекомендовано до друку науково-технічною радою
Хмельницького національного університету,
протокол № 10 від 24 жовтня 2025 року*

Подані тези доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Революція креативних індустрій: як маркетинг і менеджмент створюють майбутнє» (23-24 жовтня 2025 р.).

У рамках конференції розглянуто сучасні стратегії маркетингових комунікацій та управлінських підходів, що сприяють ефективному просуванню креативних продуктів і послуг, адаптації бізнес-моделей до нових реалій ринку та створенню конкурентних переваг у цифрову епоху, за такими напрямками: маркетинг у креативних індустріях, інноваційний менеджмент і підприємництво, креативні технології та цифрова трансформація, людський капітал у креативній економіці, маркетинг та циркулярна економіка.

Редакційний комітет конференції:

Гриневич Л.В., докт. екон. наук, проф.;
Закрижевська І.В., канд. екон. наук, доц.;
Карпенко В.Л., канд. екон. наук, доц.;
Літинська В.А., канд. екон. наук, доц. (техн. секр.)

*Матеріали подані в авторській редакції.
Відповідальність за зміст, автентичність цитат
та правильність посилань несуть автори*

Р26 Революція креативних індустрій: як маркетинг і менеджмент створюють майбутнє : тези доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23-24 жовтня 2025 р.). – Хмельницький : ХНУ, 2025. – 391 с.

Для фахівців з маркетингу та міжнародних економічних відносин, викладачів, аспірантів та студентів економічних спеціальностей ЗВО.

УДК 33-021.477(075)
© Автори тез, 2025
© ХНУ, оригінал-макет, 2025

Роман Занихайло

Методологічні засади формування концепції інтегрованого управління в умовах цифрової трансформації підприємства 94

Олександр Зозульов, Тетяна Царьова

Особливості інноваційних промислових товарів..... 97

Володимир Зуєв

Механізми удосконалення корпоративного управління в умовах глобалізації..... 103

Андрій Івченко

Методичний інструментарій оцінювання ефективності логістичного обслуговування в аграрному секторі 106

Марія Камінська

Концептуальна роль цифрових технологій у товарній політиці під час воєнного стану 110

Вадим Кулацький

Управління якістю інформаційних послуг через аналітику клієнтського шляху (Customer journey analytics) 114

Анатолій Тельнов, Каріна Олійник

Напрями міжнародної співпраці української та зарубіжної наукової думки: виклики та перспективи..... 119

Дар'я Посашкова

Інноваційний менеджмент корпорації HYBE: як південнокорейська компанія стала лідером креативних індустрій 125

Наталія Римар

Роль технології блокчейн (BLOCKCHAIN) у забезпеченні прозорості та безпеки ланцюгів постачання 131

Тетяна Тардаскіна, Олександр Бєлий

Інноваційні бізнес-моделі розвитку ІТ-компаній на основі технологій штучного інтелекту 135

Вікторія Ткаченко

Соціально орієнтований операційний менеджмент як інструмент підвищення репутації та економічної стійкості бізнесу..... 138

Дмитро Шипік

Способи оптимізації управління матеріальними потоками в аграрній сфері 140

Дмитро Шиян, Єлизавета Севрюкова

Територіальні диспропорції у формуванні людського капіталу в Україні..... 143

обігу та споживання. Передбачається, що комплексне поєднання маркетингових та логістичних підходів у такій системі управління дасть можливість аграрному підприємству досягти значного синергетичного ефекту.

Список використаних джерел

1. Донських А. С. Конкурентоспроможність аграрних підприємств та фактори, що її визначають. *Ефективна економіка*. 2011. №12. С. 89-92.
2. Іванова М. І. Сучасні стратегії інтегрованого логістичного управління. *Регіональні економічні проблеми в умовах сучасних викликів: Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 27-28 лютого 2015 р.)*. Київ: Київський економічний науковий центр, 2015. С. 41-46
3. Макаренко Н. О. Логістична інтеграція як засіб забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 61. С. 56-60.
4. Павленко Д.А. Методи управління матеріальними потоками в процесі збуту продукції. *Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та права: теорія та практика*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 8 лютого 2023 р. Кременчук: Центр фінансово-економічних наукових досліджень, 2023. Ч. 2. С. 14-16.

Дмитро ШИЯН

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Єлизавета СЕВРЮКОВА

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ДИСПРОПОРЦІЇ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Людський капітал є ключовим фактором соціально-економічного розвитку територіальних громад в Україні. Його якість і обсяг визначають можливості технологічного, економічного та соціального поступу країни. Водночас протягом останніх десятиліть спостерігається швидке скорочення людського капіталу, особливо на сільських територіях, що становить серйозний виклик для розвитку держави. Сільська місцевість переживає системну кризу депопуляції: зникають населені пункти, занепадають виробнича та соціальна інфраструктура. Головна причина - нижча якість життя в сільській місцевості порівняно з великими містами, що стимулює відтік населення до урбанізованих регіонів.

У цих умовах дослідження територіальних особливостей формування людського капіталу є надзвичайно актуальним. Формування людського капіталу охоплює розвиток освіти, професійних навичок, здоров'я та інших складових якості людських ресурсів [1]. На територіальному рівні

помітні суттєві диспропорції у цих процесах. Зокрема, домогосподарства сільської місцевості мають, як правило, нижчі грошові доходи і відповідно інший розподіл витрат, ніж міські. За даними статистичного обстеження умов життя домогосподарств, у 2019-2021 роках середньорічні доходи сільських домогосподарств зросли з 96,7 тис. грн до 118,9 тис. грн [2]. Однак рівень добробуту все одно лишається нижчим, ніж у містах, що підтверджує самооцінка доходів самими домогосподарствами. Так, серед родин із річним доходом менше 40 тис. грн лише 0,8% (як у селах, так і у великих містах) оцінили свої доходи як «достатні з можливістю заощаджувати», тоді як частка тих, хто «не міг забезпечити навіть достатнє харчування», становила 14,2% у сільській місцевості проти 11,4% у містах [Там само]. Це свідчить про дещо більшу поширеність крайніх форм бідності на селі.

Низькі доходи обмежують можливості інвестицій у розвиток людського капіталу. Доведено, що домогосподарства з меншим доходом витрачають непропорційно велику частку бюджету на базові потреби, насамперед на харчування, залишаючи мінімум ресурсів на освіту, охорону здоров'я та інші елементи розвитку людини [3]. Зокрема, у найменш забезпечених сільських родин до 63% сукупних витрат йде на продукти харчування, тоді як у найбагатших - близько 23%. Витрати на високоякісні продукти харчування істотно різняться: скажімо, найзаможніші сільські домогосподарства витрачають на м'ясо майже у п'ятеро більше коштів, ніж найбідніші (15,5 тис. грн проти 3,3 тис. грн на рік) [4]. Подібні тенденції простежуються і щодо інших категорій споживання (молоко, масло, фрукти тощо). Частка витрат на охорону здоров'я та освіту також зростає зі збільшенням доходів; показово, що сільські родини загалом витрачають на медичні послуги приблизно на 22% менше, ніж міські [3]. Отже, жителі сіл обмеженіші у доступі до якісних медицини та освіти через фінансові чинники, що негативно позначається на формуванні їхнього людського капіталу.

Попри менш сприятливі умови, людський капітал сільських територій демонструє високу життєстійкість. Дослідження відтворення людського капіталу на селі відзначає, що навіть за умов низьких інвестицій саме ця властивість дозволила зберегти життєздатність сільських громад в періоди затяжних криз [5]. Завдяки самозайнятості в особистих господарствах та традиціям самозабезпечення, сільські території не втратили повністю кваліфікований трудовий потенціал - частина населення продовжує працювати в аграрному секторі й утримує свої родини, використовуючи набуті знання і навички. Таким чином, територіальні особливості формування людського капіталу в Україні проявляються у двох вимірах. З одного боку, місто створює кращі можливості для розвитку людського капіталу (вищі доходи, кращий доступ до освітніх і медичних послуг), з іншого - село характеризується гіршими соціально-економічними умовами, але виявляє більшу стійкість та здатність пристосовуватися до обмежених

ресурсів. Повномасштабна війна, розв'язана Росією у 2022 році, суттєво загострила територіальні проблеми людського капіталу України. Воєнні дії призвели до безпрецедентних прямих втрат людського капіталу - масова зовнішня міграція, внутрішнє переміщення мільйонів громадян, загибель мирного населення і військових [6]. Одночасно виникли й непрямі втрати: переривання освітнього процесу, зниження його якості, зруйнована інфраструктура освіти і охорони здоров'я, відтік наукових та творчих кадрів.

Подібні явища ще більше поглиблюють регіональні диспропорції, адже найбільше потерпають прифронтові та окуповані території, тоді як західні області частково компенсують відтік власного населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб. Водночас війна активізувала і певні позитивні зміни у людському капіталі. Спостерігається консолідація українського суспільства, зміцнення національної самоідентифікації та зростання громадянської активності. Прискорився розвиток цифрової грамотності та навичок дистанційної роботи, що є набутком людського капіталу в умовах воєнного часу. Ці фактори можуть стати основою для післявоєнного відновлення країни.

Базою дослідження виступали статистичні дані державних спостережень умов життя домогосподарств. Файл «Анонімні мікродані за основними показниками щодо доходів, витрат та умов життя домогосподарств» налічував у 2021 р. - 7614 домогосподарств (16,2 тис. осіб) [7]. Однак дані за наступні роки відсутні. Дане статистичне обстеження базується на опитуванні вибраної групи домогосподарств, яка репрезентує структуру населення України за різними критеріями. Обстеження не охоплює інституційне населення (військовослужбовців строкової служби, осіб, що перебувають у місцях позбавлення волі, осіб, що постійно проживають у будинках-інтернатах, будинках для осіб похилого віку), маргінальні прошарки (безпритульні тощо), а також населення, яке проживає на тимчасово окупованій території. До оприлюднених даних було застосовано методи захисту знеособлених мікроданих для мінімізації ризику опосередкованого встановлення конкретної статистичної одиниці. Значна кількість наведених даних дає змогу отримувати статистично значимі результати при використанні різних методів обробки первинних даних (групування, кореляційний метод та ін.). Також домогосподарства зазначали додаткову інформацію, яка стосувалася типу населеного пункту (велике місто, сільська територія, мале місто), регіону проживання, кількості осіб у домогосподарстві, типу домогосподарства (з дітьми, без дітей). Це дозволяє проводити дослідження за різними критеріями.

На першому етапі було вирішено провести оцінки питомої ваги домогосподарств за величиною витрат на продукти харчування в їх загальній величині. Цей показник є своєрідним індикатором якості життя. Вважається, що країна може бути віднесена до своєрідної елітної групи за рівнем свого економічного розвитку та якістю життя населення, якщо питома вага витрат

на продукти харчування в них не перевищує 20–25 % [8, 9]. Отримані результати наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Питома вага домогосподарств з різним рівнем витрат на продукти харчування у сільській місцевості та великих містах в Україні у 2021 році

Питома вага витрат на продукти харчування, %	Великі міста		Сільська територія	
	кількість	%	кількість	%
до 20	66	2,7	166	5,4
20,1-25	92	3,8	168	5,4
25,1-30	131	5,4	232	7,5
30,1-35	203	8,3	356	11,5
35,1-40	261	10,7	383	12,4
40,1-45	362	14,9	384	12,4
45,1-50	332	13,6	356	11,5
50,1-55	297	12,2	333	10,8
55,1-60	280	11,5	276	8,9
60,1-65	227	9,3	197	6,4
більш 65	183	7,5	244	7,9
Всього	2434	100	3095	100

Джерело: [7].

З наведених даних видно, що міські домогосподарства мають значно більше розмаїття у витратах на продукти харчування, порівняно з сільськими. Для міських жителів типово витрачати на їжу більше 40% доходів. Зокрема, найбільша кількість міських домогосподарств (14,9%) витрачає 40,1-45% доходів на продукти харчування, що вказує на високу залежність міських домогосподарств від продуктів харчування в бюджеті. Сільські домогосподарства на відміну від міських мають більш збалансовані витрати на харчування з акцентом на низькі доходи. Зокрема, 5,4% сільських домогосподарств витрачають більше 65% своїх доходів на продукти харчування, тоді як серед міських домогосподарств цей показник лише 7,5%. Це свідчить про значно гірші фінансові умови на селі, де продукти харчування займають домінуючу частину сімейного бюджету, що сприяє вищому рівню бідності. Важливим є факт, що у сільській місцевості велика частина домогосподарств (більше 40%) витрачає на харчування понад 35% своїх доходів, порівняно з меншим відсотком у містах (близько 30%). Це показує, що для багатьох сільських родин продовольчі витрати - це обов'язкова стаття бюджету, з якої вони не можуть скоротити витрати, навіть за умови зменшення інших видатків. Дивлячись на категорії домогосподарств, що витрачають менше 20% доходів на їжу, ми бачимо, що міські домогосподарства мають значно вищі можливості для економії на їжі. У великих містах лише 2,7% домогосподарств витрачають менше 20% доходів на харчування, що відображає більшу фінансову стабільність міського населення порівняно з сільським. Сільські домогосподарства, на

жаль, не можуть дозволити собі таку економію, навіть у більш заможних групах населення.

Другим критерієм поділу стала самооцінка достатності доходів самими домогосподарствами. Було чотири можливих варіанти відповіді: «Було достатньо і робили заощадження» (1-й варіант); «Було достатньо, але заощаджень не робили» (2-й варіант); «Постійно відмовляли в найбільш необхідному, крім харчування» (3-й варіант); «Не вдавалося забезпечити навіть достатнє харчування» (4-й варіант). У наведеній таблиці нумерацію варіантів відповідей представлено відповідно по групах (табл. 2).

Таблиця 2 – Питома вага домогосподарств з різним рівнем самооцінки домогосподарствами рівня своїх доходів у сільській місцевості та у великих містах України у 2021 р., %

Рівень доходу, грн	1 варіант		2 варіант		3 варіант		4 варіант	
	ВМ	СТ	ВМ	СТ	ВМ	СТ	ВМ	СТ
До 40000	0,8	0,8	20,8	20,9	64,2	66,9	14,2	11,4
40000,1-60000	0,7	3,4	21,5	26,0	70,7	60,3	7,2	10,3
60000,1-80000	3,1	3,7	32,8	37,5	61,4	50,8	2,8	8,0
80000,1-100000	6,2	6,9	40,9	41,6	51,5	44,8	1,5	6,6
10000,1-120000	7,9	11,8	48,4	47,8	40,1	33,5	3,6	6,8
120000,1-140000	8,3	11,7	56,9	51,8	31,7	29,6	3,2	6,9
140000,1-160000	10,4	12,4	60,1	60,7	28,2	24,4	1,2	2,5
160000,1-180000	10,4	15,9	67,4	54,7	20,8	27,1	1,4	2,4
180000,1-200000	16,0	12,5	66,4	62,5	17,6	23,5	0,0	1,5
20000,1-240000	19,8	19,2	63,5	64,2	16,8	13,9	0,0	2,6
Понад 240000	24,4	27,0	68,0	64,8	7,3	6,1	0,3	2,0

Примітка: СТ – сільські території; ВМ – великі міста.

Джерело: [7].

Питома вага домогосподарств залежно від рівня доходів і відповідної самооцінки показує суттєві відмінності між сільськими територіями (СТ) та великими містами (ВМ). У таблиці подано чотири варіанти відповіді на запитання: як респонденти оцінюють власний рівень доходів у межах заданих інтервалів. За першим варіантом (найнижча самооцінка), частка домогосподарств з доходами до 40 000 грн у обох типах територій становить 0,8%, однак у межах 40-60 тис. грн цей показник для села вже вищий (3,4% проти 0,7%), що свідчить про меншу впевненість сільського населення навіть за наявності дещо вищих доходів. У другому варіанті відповіді (помірно негативна самооцінка), частка респондентів у сільській місцевості стабільно вища, ніж у містах, у майже всіх інтервалах доходів: наприклад, у діапазоні 60-80 тис. грн – 37,5% проти 32,8%, 100-120 тис. – 47,8% проти 48,4%, 140-160 тис. – 60,7% проти 60,1%. У третьому варіанті (задовільна самооцінка) помітно, що сільські мешканці рідше вважають свої доходи достатніми: наприклад, серед домогосподарств із доходом 160-180 тис. грн у містах позитивно оцінюють свої доходи 20,8%, тоді як у сільській місцевості –

27,1%. У найвищій групі (понад 240 тис. грн) 7,3% міських жителів вважають свій дохід задовільним, у той час як лише 6,1% сільських - що свідчить про вищу «вартість життя» в селі відносно реального грошового доходу. Водночас четвертий варіант (найвищий рівень задоволення доходами) показує, що сільські жителі частіше демонструють стриманість у самооцінках: у категорії 60-80 тис. грн позитивну самооцінку мають 8,0% проти 2,8% міських, проте у всіх інших категоріях частка задоволених доходами у селі нижча, особливо в доходах понад 200 тис. грн. Загалом аналіз показує, що незалежно від реального доходу, сільське населення частіше демонструє песимістичну оцінку своїх фінансових можливостей, що може бути пов'язано з нестабільністю джерел доходу, гіршим доступом до послуг, вищими витратами на життєзабезпечення, а також відсутністю накопичень. Це також підтверджує тезу, що суб'єктивна оцінка добробуту тісно корелює з якістю людського капіталу та соціального самопочуття, і може стати індикатором рівня соціального відчуження й економічної депресивності територій.

Таким чином, можна зробити висновок, що територіальні особливості формування людського капіталу в Україні проявляються у значних відмінностях між регіонами, особливо між міськими та сільськими територіями. Нижчі доходи та гірша інфраструктура на селі обмежують можливості розвитку людського капіталу, що призводить до відтоку населення і подальшого поглиблення диспропорцій. Війна 2022 року створила нові виклики, завдавши значних втрат людському капіталу та посиливши регіональні дисбаланси. Для забезпечення стійкого розвитку країни в повоєнний період необхідно зорієнтувати політику на подолання цих територіальних розривів. Провідні фахівці наголошують на двох стратегічних пріоритетах: повернення українських мігрантів і переміщених осіб додому та створення ефективної системи формування і розвитку людського капіталу на місцях. Практичними кроками має стати підвищення якості життя в сільській місцевості (розвиток освіти, медицини, інфраструктури), стимулювання економічної активності в депресивних регіонах, а також реалізація національних програм з підтримки народжуваності, освіти, перекваліфікації кадрів. Лише за умов інвестування в людський капітал у всіх регіонах та створення рівних можливостей для самореалізації населення можна досягти збалансованого розвитку та конкурентоспроможності України у довгостроковій перспективі

Список використаних джерел

1. Дзвінчук Д.І. Людський капітал як визначальний чинник розвитку територіальних громад в Україні. *Експерт: парадигми правознавства і публічного управління*. 2022. № 2. С. 50-57.

2. Шиян Д.В., Литовченко І.В., Севрюкова Є.О. Особливості формування людського капіталу на сільських територіях у передвоєнний період. *Економіка розвитку*. 2023. Т. 22, № 3. С. 32-41.

3. Севрюкова Є.О. Особливості формування людського капіталу домогосподарств на сільських територіях. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2024. Vol. 8, No. 2. (Article 08).

4. Азьмук Н. До питання оцінювання споживчих витрат населення як індикатора якості життя. *Економіка та суспільство*. 2023. № 43. С. 149-156.

5. Пронько Л.М. Особливості відтворення людського капіталу сільських територій. *Продовольчі ресурси*. 2022. Т. 10, № 18. С. 266-274.

6. Залознова Ю.С., Азьмук Н.А. Людський капітал України в умовах війни: втрати та здобутки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. С. 163-172.

7. Анонімні мікродані по особах, які входять до складу домогосподарства. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

8. Sydorchuk, A., Kirylenko, O., Koval, S., & Sydor, I. Analysis of costs as a component of the assessment of the financial state of households. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2022. 3(44). 82-91. doi: 10.55643/fcaptp.3.44.2022.3786.

9. Larsen, E.R. The Engel curve of owner-occupied housing consumption. *Journal of Applied Economics*, 2014. 17(2). 325-352. doi: 10.1016/s1514-0326(14)60015-5.